

Josep Armengou Fernández

LES DETENCIONS I EL TRASLLAT A LA CASERNA DE LA GUÀRDIA CIVIL

Em detenen aquí a Berga, però no em posen a la presó aquí a Berga, no em tanquen a la presó aquí a Berga, sinó que al migdia, havent dinat, em busquen a casa meva, a Avià, no m'hi troben. Em busquen a casa de la meva nòvia aquells moments, i no em troben; i llavors em busquen pels carrers de Berga. Això són dos números de la Guàrdia Civil, concretament de la secreta, i un em troba al capdamunt del passeig de la Pau, a un taller mecànic on jo vaig anar a buscar una peça pel cotxe, que estava davant de l'estació de busos d'aquí a Berga.

Em diu si el puc acompanyar perquè els seus companys de Manresa em volen fer unes preguntes. I li vaig demanar que quines preguntes i sobre què. I diu: *"noi, no ho sé"*. Jo llavors en aquells moments vaig pensar només amb el treball que s'havia fet, i que més o menys s'estava fent aquí a Berga, i vaig estar al començament molt perdut.

Total, que llavors, no sé si dir detingut o no, perquè no em van emmanillar ni res, doncs el número aquest de la secreta *teníem* de [anar a] buscar el seu cap, el famós Cabo Rafael. I el vam *tinguer* d'anar a buscar per les diferents -més que bars-, tavernes d'aquí Berga i al passar davant d'una botiga de roba que la meva novia estava allà aprenent de cosir, i *inclús* li vaig dir: *"Li puc dir una cosa a la meva novia?"*, i diu: *"Ah sí, sí"*. I vaig entrar i li vaig dir: *"Escolta, em sembla que em detenen, no sé perquè, avisa la teva germana Mª Àngels i la Teresa i digue'ls que és possible que em detinguin, vull dir que estigueu al corrent del que pugui passar"*, pel nivell d'implicació que en aquells moments tenien elles.

- *Et refereixes a la Teresa Vilajeliu?*

No, a gent d'aquí a Berga. A la Teresa Canal, a la Maria Àngels Balaguer i en aquest cas la meva dona, la Ramona Balaguer, i també pensant en altra gent d'aquí a Berga, com podien ser l'Enric Gutiérrez o altra gent que aleshores estàvem treballant o que havíem treballat a nivell de les Comissions Obreres Anticapitalistes en aquells moments.

Dit això, vam entrar a una tasca, a una altra, vam pujar el carrer Major... Al final el vam trobar al bar la Barana, allà a la plaça Sant Pere, i va dir: *"ah, ja esteu aquí"*, i llavors vam tornar a baixar tot el carrer Major una altra vegada amb ells dos i jo. Com a dada

<http://www.memoria.cat/detencions1975>

anecdòtica jo recordo que vaig trobar un parell de gent que coneixia i els vaig fer així [gest ajuntant les mans], volent dir "em porten detingut".

I vam arribar al *cuartelillo* que el tenien abans a la Plaça de les Fonts. Llavors sé que vam entrar un moment, van fer alguna gestió i diu: "*Agafem el cotxe que tenim d'anar cap a Manresa*". Jo aleshores ni pensava en cap moment en el que s'havia estat treballant un any abans a Manresa. I llavors tot baixant els anava fent preguntes: "*Però, què volen? Què em volen demanar aquesta gent de Manresa? Per què?*" i diu: "*És que no ho sabem nosaltres, això ells*". I em sembla, no sé quin dels dos, va dir: "*No vas estar un temps vivint a Manresa?*" I dic: "*Sí*". I llavors va ser quan hi vaig caure, i dic: "*Alto! Que això no és d'aquí a Berga, sinó que és del tema de Manresa*". Això va ser a l'alçada de Puig-Reig, i de Puig-Reig fins a Manresa vaig dir: "*Bé, munta't una pel·lícula o un petit esquema per veure d'on poden sortir i què els pots dir tu*". Llavors em vaig fer un petit esquema i al llarg dels diferents interrogatoris no em vaig moure d'aquest esquema. Més o menys me'n vaig sortir mig bé. Al final inclús el jutge em va tractar de ruc, o burro, i de bastant ignorant.

Però la qüestió és que finalment se'm va acusar només d'encobridor i dels quatre detinguts de les Plataformes Anticapitalistes vaig ser el que en va sortir amb un càrrec més fluix dels quatre.

Llavors en arribar a Manresa, entrem al *cuartel* de la carretera Cardona, em porten a un despatx amb una taula i dues cadires, i lo típic: em fan seure allà, em fan esperar una estona i per sorpresa meva el primer que em ve a interrogar és el de la Brigada de la Guàrdia Civil. No en recordo el nom, abans havia estat guàrdia civil i va a passar a la secreta. Llavors doncs em comença a interrogar ell.

- *Era el d'aquí a Berga?*

Sí, el d'aquí a Berga.

- *El que havia dit que no sabia res?*

El que m'havia dit que no sabia de què anava ni sabia absolutament res de res. Em comença a demanar què feia, què havia fet... És clar, jo vaig estar vivint a Manresa -no ho recordo exactament- des de finals de setembre del 74 fins a començaments de gener del 75, vaig estar vivint a Manresa, en un pis d'allà el barri de les Escodines. No recordo el carrer, sé que era un carrer paral·lel al principal que puja cap dalt la clínica Sant Josep.

- *Aiguader?*

Pot ser, em sona. Allà hi havia un pis en el qual hi vivíem dues noies i jo que llavors elles dues també formaven part de la Plataforma

Anticapitalista. Com a detall tampoc eren de Manresa, crec que una era del Vallès i l'altra de Vic. Però llavors els noms no servien per res, per tant les relacions que hi havia eren només a nivell de mera convivència del pis i de la feina que s'estava fent o que volíem fer, bàsicament a Manresa i també aquí a Berga.

Llavors ell em comença a demanar què hi feia, què fèiem... Tot això. I al baixar amb el cotxe, al fer-me la pel·lícula, vaig dir: *"Jo en el moment que vaig veure que estava allà al pis i que llavors ells s'anaven ficant en merders, "follons" i coses, quan vaig veure que la cosa no acabava de funcionar massa bé me'n vaig tornar cap a Berga a treballar, perquè jo això no m'interessava perquè tal i com estava políticament el país no era convenient"*.

Les preguntes totes anaven relacionades amb el que fèiem, amb el que es pretenia, etc. Llavors com que allà en aquell pis van trobar, entre altres coses, la multicopista on fèiem totes les octavetes... Allà a aquell pis era on es feien totes les reunions. Era no un pis franc però gairebé. I llavors diu: *"tu sabies que hi havia una multicopista?"* No era vietnamita, era més moderna. I dic: *"Sí, jo veia que hi havia allò allà, però jo no sé ni qui ho feia anar ni res"*. *"Però tu no veies que es feien reunions allà?"* I dic: *"Sí, es feien reunions, però a alguna hi anava i a alguna no. Però com ja us he dit abans quan vaig veure que la cosa es complicava jo me'n vaig anar cap allà dalt i no vaig voler saber-ne res més"*.

I llavors a partir d'aquí, evidentment l'interrogatori va ser més llarg. El primer interrogatori no va ser violent. Llavors van començar a venir altres interrogatoris per gent que ja no coneixia, tots vestits de paisà, i jo en aquells moments desconeixia que hores abans el company d'aquí a Berga, l'Enric Gutiérrez, havia estat detingut. Perquè a la Teresa Vilajeliu li van trobar unes cartes de quan ell feia la *mili* a les Canàries, que es cartejaven amb la Teresa i, és clar, allà a les cartes devien parlar de coses concretes, de la feina que es feia i tal.

Llavors tampoc sabia evidentment que la Teresa estava detinguda i no solament la Teresa sinó el Joan i la Carme i *inclús* altra gent, en aquest cas de Comissions com el Vives i altres. Tampoc sé exactament quanta gent de Comissions i del PSUC van estar detinguts, sé que molts. Ara la quantitat... Tampoc els coneixia tots, però la majoria sí. I si no ens havíem conegut abans ens vam conèixer després, un cop militant a Comissions Obreres.

No sé si va ser al segon o al tercer interrogatori que ja un [guàrdia civil] es posa una mica més en *"plan xulo"* dient que havien detingut a la Teresa, que ja ho havia explicat tot, no solament del que feia ella sinó del que feia jo. Llavors és quan *m'entero* que han detingut a més gent i se'm coacciona dient que ells ho saben tot, que ja ho han dit tot, etc.

Jo evidentment no sabia què s'havia dit ni què s'havia deixat de dir però jo dic: *"Mira jo no sé el que us han dit de mi però jo us torno a repetir que sí, que abans havíem militat a la JOC, i a partir d'aquí ens vam anar coneixent amb tots plegats i de la JOC vam passar a les Plataformes Anticapitalistes, però quan vaig veure que la cosa s'enredava massa jo..."*.

És clar, al no estar vivint a Manresa vaig tenir aquesta excusa de dir: *"jo al veure que la cosa no anava bé me'n vaig anar allà dalt i me'n vaig deslligar totalment"*. I en certa manera una mica també. Però bàsicament vaig seguir amb aquesta declaració. No sé quants em van prendre declaració al vespre, com a mínim tres o quatre. Sí que recordo que al final, a l'última declaració del vespre, si no recordo malament, la vaig fer a unes oficines molt grans. Hi havia dos xicots joves. Un era ros, alt, potser més alt que jo, i em diu: *"Aixeca't"*. Es posa aquells guants de motorista d'abans que eren apelfats i em posa el puny aquí els ronyons i em diu: *"Va, canta"*. I dic: *"Què vols que canti?"* I em tornen a fer les mateixes preguntes, les mateixes coses i jo em torno a cenyir, torno a repetir, o sigui vaig anar repetint sempre el mateix. I la cosa no va passar d'aquí.

A mi no em piquen, només van fer això de posar-me el puny aquí al costat. Aleshores deixen ja de prendre'm declaració, no sé quanta estona passa. Vaig perdre la noció del temps per moments. Sé que al cap d'una estona em diuen: *"Mira, ara et portarem amb un cotxe perquè aquí no tenim lloc a les cel·les i et portarem a les cel·les que té la Guàrdia Urbana d'aquí Manresa"*.

Llavors m'agafen amb un cotxe i em porten a les cel·les de la Policia Municipal de Manresa, que ara no recordo ni on eren. Al ser ja fosc no vaig reconèixer el camí i tampoc no m'hi vaig fixar massa. Sé que em fiquen a una cel·la que no era gaire ampla, més aviat petita. Hi havia... no sé si hi havia un llit o era una cosa forta, amb unes quantes mantes que hi havia més polls que res més, i amb un fil que penjava de dalt del sostre, que sí que ho recordo, que era un sostre molt alt, i amb una llum que va estar cremant durant tota la nit sense deixar descansar. Potser sí que em vaig endormiscar alguna mica, però res.

Després al matí em tornen a agafar amb un cotxe, em tornen a portar a la carretera de Cardona, a aquelles mateixes oficines grans que he dit abans. Se'm torna a interrogar una altra vegada i després finalment em diuen que m'esperí allà i llavors ve un amb una màquina d'escriure i em diu: *"Va, torna-ho a explicar una altra vegada tot plegat"*, i llavors ho va anar transcrivint a màquina.